

Asia: VN/33490/2022

Lausuntopyyntö komission maksukyvyttömyyslainsäädäntöjen harmonisointia koskevasta direktiiviehdotuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Mitä mieltä olette takaisinsaantia koskevista ehdotuksista?

Tärkeää on, että jäsenvaltiot voivat säätää tai säilyttää direktiiviehdotusta laajemman suojan yleiselle velkojatalolle takaavat takaisinsaantisäännöksensä (5 art.). Yksilöityihin takaisinsaantiehtotuksiin 6-8 artikloissa ei ole tässä vaiheessa huomautettavaa. Esitetty 3 vuoden vireillepanomääräaika (9 art.) vaikuttaa varsin pitkältä verrattuna Suomessa nykyisin voimassaoleviin takaisinsaannin vireillepanoa koskeviin säännöksiin.

Mitä mieltä olette pesänhoitajan tiedonsaantia eräistä rekistereistä koskevista ehdotuksista?

Direktiiviehdotus lisäisi nimettävien tuomioistuimien työtä pankkitilitietojen haussa, myös kansainvälisesti, mikä olisi toteutuessaan tuomioistuinten resursseissa huomioitava. Myös tekniset valmiudet toimintaan tulisi varmistaa.

Mitä mieltä olette pre-pack-järjestelyitä koskevista ehdotuksista?

Esitetty uusi menettely jakautuisi valmisteluvaiheeseen jo ennen virallisen maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista ja likvidaatiovaiheeseen. Selvittää tulisi se, miten valvoja, joka mahdollisesti jatkaisi myöhemmin myös selvittäjänä tai pesänhoitajana, valittaisiin ennen menettelyn aloittamista. Mahdollisen täytäntöönpanotoimien keskeytyksen edellytykset/esteet ennen menettelyn aloittamista tulisi määritellä. Väliaikaiskieltojen liittäminen pelkästään maksukyvyttömyyteen tai uhkaavaan maksukyvyttömyyteen lisäisi menettelyn väärinkäyttömahdollisuuksia. (art. 23)

Tuomioistuimille tulisi uutena asiana vahvistettavaksi velallisen liiketoiminnan tai sen osan myynti edellytysten täyttyessä likvidaatiovaiheessa. Huutokauppaprosessin etenemiseen liitetyt lyhyet määräajat voivat olla haasteellisia (art. 26).

Mitä mieltä olette johdon velvollisuuksia ja vastuuta koskevista ehdotuksista?

Maksukyvyttömyyden tarkan alkamishetken määrittäminen voi olla haastavaa yhtiön johdolle. Siihen kytkeytyvä henkilökohtainen vahingonkorvausvastuu olisi uutta Suomessa ja mahdollisen korvausvelvollisuuden edellytykset tulisi tarkkaan harkita.

Mitä mieltä olette mikroyritysten purkumenettelyä koskevista ehdotuksista?

Menettelyn yksinkertaistaminen ehdotuksessa esitetysti muuttaisi olennaisesti Suomessa voimassa olevaa oikeutta ja menettelyn siirtäminen tuomioistuinten ulkopuolelle voisi aiheuttaa oikeusturvaongelmia. Nykyisin konkurssiin asetettavista yrityksistä suuri osa on juuri maksukyvyttömiä mikroyrityksiä, jotka lakkaavat konkurssimenettelyn seurauksena. Maksukyvyttömyyden nykyistä tarkempi määrittäminen esitetysti on haastavaa.

Pesänhoitajan määrääminen olisi uudessa menettelyssä poikkeuksellista, jolloin pesänhoitajan konkurssissa nykyisin suorittamat tehtävät siirtyisivät monilta osin asianomaiselle viranomaiselle, mikä edellyttäisi luonnollisesti riittäviä viranomaisresursseja asioiden aineellisen läpiviemisen toteuttamiseen. Menettelyjen aiheuttamien kustannusten kattaminen tulisi erikseen arvioida.

Mahdolliset hakemukseen liittyvät lisäselvitystarpeet huomioon ottaen edellytys menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä 2 viikon kuluessa hakemuksen saapumisesta voi olla haasteellinen määräaika. Viranomaisen määrittäisi menettelyn piiriin kuuluvan omaisuuden ja sen tulisi tietyissä tilanteissa hyväksyä velallisen omaisuutta koskevia toimia tai sen olisi nimettävä velkoja niitä hoitamaan. Tältäkin osin resurssitarve ja kustannuksista vastaaminen on arvioitava erikseen.

Automaattinen täytäntöönpanotoimien kieltäminen on riski mahdollisissa menettelyn väärinkäytöstilanteissa. Arvioitava on myös, missä menettelyyn liittyvät riitaisuudet käsiteltäisiin riittävän nopeasti ja onko tämä mahdollista tuomioistuinmenettelyn ulkopuolella. Arvioitava on myös, millaisissa tilanteissa ehdotettu menettely olisi muunnettavissa tavalliseksi maksukyvyttömyysmenettelyksi ja missä tämä arviointi suoritettaisiin.

Arvioitavaksi tulee sekin, voiko ehdotettu yksinkertaistettu purkumenettely lisätä mahdollisuuksia velallisten/edustajien väärinkäytöksiin ja vähentää väärinkäytösten selvitysmahdollisuuksia. Yksinkertaistettuun menettelyyn voisivat hakeutua muun muassa velalliset, joiden osalta konkurssissa tulisi selvitettäväksi pesänhoitajan toimesta epäselvyyksiä ja jopa väärinkäytöksiä, mitkä voisivat johtaa perusteltuihin oikeudenkäynteihin ja myös esitutkintaan. Tällaiset asiat voisivat jäädä yksinkertaistetussa purkumenettelyssä selvittämättä. Ehdotetussa menettelyssä velallisen tai sen tiettyjen edustajien velat esitetään järjestettävän velkajärjestelyn keinoin.

Mitä mieltä olette velkojatoimikuntia koskevista ehdotuksista?

Tuomioistuimille tulisi uusi tehtävä määrätä toissijaisesti velkojatoimikunnan puolesta sen työtavoista, mikä on tuomioistuimen tehtävänä poikkeuksellinen ja esitetty määräaika tehtävään on

varsin lyhyt, mikäli asiassa joudutaan hankkimaan lisäselvitystä. Tässä osiossa esitetyt 5-15 päivän määräajat tuomioistuimille ovat lyhyitä eivätkä takaa riittävää lisäselvitys- ja ratkaisuaikaa.

Muita näkemyksiä direktiiviehdotuksesta

Harkittava on sitä, toisivatko direktiiviehdotuksessa esitetyt uudet menettelyt ja muut muutokset parannuksia ja hyötyjä Suomen nykyisiin insolvenssimenettelyihin verrattuna. Esitetyt kiinteät määräajat toimenpiteille tuomioistuimissa eivät ole käytännössä toivottavia eivätkä kaikissa tilanteissa noudatettavissa.

Mikäli tuomioistuimille tulee olennaisessa määrin uusia tehtäviä, myös tuomioistuinten riittävät resurssit uusien tehtävien hoitamiseen on varmistettava.

Pakkala Sirpa
Helsingin käräjäoikeus

Inkinen Jaana
Helsingin käräjäoikeus - Käräjätuomari Hannele Piisi/ osasto 6